

KS. TEOFIL SIUDY

WIĘŹ KAPŁANA Z MATKĄ JEZUSA W ŚWIELE LISTÓW DO KAPŁANÓW SŁUGI BOŻEGO JANA PAWŁA II

„Jest w naszym służebnym kapłaństwie zdumiewający i przejmujący wymiar bliskości wobec Matki Chrystusa” - stwierdził Jan Paweł II w pierwszym *Liście do kapłanów* skierowanym do nich w roku 1979¹. W wielu spośród dwudziestu siedmiu *Listów*, jakie Sługa Boży napisał do kapłanów z okazji Wielkiego Czwartku, znajdujemy konkretne, szczegółowe rozwinięcie i uzasadnienie tej prawdy. Ojciec Święty przybliży ją i wyjaśnia w różnych kontekstach jakie odnajdujemy w poszczególnych *Listach do kapłanów*. Będą to przede wszystkim dwa podstawowe konteksty historyczno-zbawcze: misterium Wcielenia i Pascha. Będzie to także oczywiście krąg misterium Kościoła, jak również związane z tymi kontekstami misterium Eucharystii. Świadomość tej bliskości Dziewicy Maryi w życiu i posłudze kapłanów, o czym przypomina Jan Paweł II, winna znaleźć konkretną akceptację w akcie zawierzenia Bogarodzicy.

1. Od Wcielenia do Paschy

W *Liście do kapłanów* w roku 1988, który obchodzony był w Kościele jako Rok Maryjny, zatytułowanym „Z Maryją pod Krzyżem”, Jan Paweł II podkreślił, że w myśli i sercu kapłanów sprawujących eucharystyczną „pamiętkę Pana” winna się odtworzyć cała tajemnica Wcielenia. Eucharystyczna Ofiara, jak zaznacza Papież, „jest ściśle powiązana z tajemnicą Wcielenia: Słowo, które stało się Ciałem (por. J 1,14), składa ofiarę ze swego człowieczeństwa, jako *homo assumptus* do jedności Boskiej Osoby (...) Kiedy sprawujemy Eucharystię - dodaje Jan Paweł II - przez naszą kapłańską posługę uobecnia się tajemnica Słowa Wcielonego, Syna współistotnego Ojcu, który jako Człowiek <narodzony z Niewiasty>, jest Synem Maryi Dziewicy”². Maryja, jako „pierwszy świadek tajemnicy Wcielenia”³, stała się z woli Jezusa szczególnym darem zbawczym dla uczniów-kapłanów, którzy sprawując Eucharystię mają dawać jedyne w swoim rodzaju świadectwo tajemnicy Boga, który w Jezusie Chrystusie stał się człowiekiem. Nawiązał do tego Jan Paweł II już

1 *Listy Ojca Świętego Jana Pawła II do wszystkich kapłanów Kościoła na Wielki Czwartek (1979-1997)*, Kraków 1998, s. 33.

2 Tamże, s. 162.

3 Por. tamże, s. 164.

w swoim pierwszym *Liście do kapłanów* z roku 1979, gdzie czytamy: „... wśród całego Ludu Bożego, który patrzy na Bogarodnicę z tak przeogromną miłością i nadzieją - Wy [kapłani - dop. T. S.] musicie patrzeć na Nią z nadzieją i miłością wyjątkową. Wszak macie głosić Chrystusa, który jest Jej Synem. Któż lepiej Wam przekaze prawdę o Nim, jak nie Matka? Macie karmić Chrystusem ludzkie serca. Któż Wam pełniej uświadomi, co czynicie, jak nie Ta, która sama Go karmiła? *Ave verum Corpus natum de Maria Virgine!*”⁴. Ta więź kapłana z Maryją w kontekście misterium Wcielenia „wpisana jest w rzeczywistość działania Ducha Świętego. Przypomnił o tym Jan Paweł II w *Liście do kapłanów* z roku 1998. Był to w Kościele Rok Ducha Świętego w ramach przygotowania do Wielkiego Jubileuszu Dwutysiąclecia. W zakończeniu wspomnianego *Listu* czytamy: „Kapłan jest powołany, aby swoim *fiat* nieustannie zbliżał się do wzoru, jaki dała mu Maryja, i tak jak Ona poddawał się przewodnictwu Ducha. Najświętsza Panna pomoże mu - podkreśla Jan Paweł II - wytrwać w ewangelicznym ubóstwie i nauczy go wsłuchiwać się szczerze i z pokorą w głos braci...; wzbudzi w nim wolę gorliwego poszukiwania «tego, co w górze» (Kol 3,1), aby był wiarygodnym świadkiem prymatu Boga. Maryja pomoże mu przyjąć dar czystości jako wyraz miłości największej, którą Duch wzbudza w nim, aby mógł rodzić do Bożego życia wielu braci. Poprowadzi go drogami ewangelicznego posłuszeństwa, aby poddając się przewodnictwu Ducha Świętego umiał wyjść poza własne plany i podporządkować się całkowicie zamysłom Bożym”⁵.

Kapłańska więź z Maryją, „świadkiem tajemnicy Wcielenia”, pogłębia się i poszerza ostatecznie w kontekście tajemnicy paschalnej. To z głębi tej tajemnicy wyrasta rzeczywistość służebnego kapłaństwa, związanej nierozdzielnie z Eucharystią. I to właśnie ta tajemnica odsłania zarazem istotę Chrystusowego daru Matki dla Jego uczniów-kapłanów. Jest to bowiem nie tylko dar Matki Jezusowego człowieczeństwa ale dar Tej, która w wyjątkowy sposób „poświęciła siebie, jako służebnicę Pańską, osobie i dziełu swego Syna”⁶ przez swój udział w kalwaryjskim misterium zbawczej Ofiary Syna. Refleksję na ten temat znajdziemy w kilku *Listach do kapłanów*. Jan Paweł II zaprezentował to najszerzej w cytowanym już *Liście* z roku 1988. Odwołując się do nauczania ostatniego Soboru, Papież stwierdza tam: „Podczas Ostatniej Wieczery, jak się wydaje, Matki Chrystusa nie było w Wieczerniku. *Była natomiast obecna na Kalwarii*, u stóp Krzyża, «przy którym - jak uczy Sobór Watykański II - nie bez postanowienia Bożego stanęła (por. J 19,25), najgłębiej ze swym Jednorodnym współcierpiała i z ofiarą Jego złączyła się matczynym duchem, z miłością godząc się, aby doznała ofiarniczego wyniszczenia żertwa z Niej narodzona» (KK 58)... Kiedy, działając *in persona Christi*, sprawujemy sakrament zawsze tej samej i jedynej ofiary, w której Chrystus jest i pozostaje jedynym Kapłanem i Żertwą, *nie zapominajmy o tym współcierpieniu Matki*, w którym wypełniły się słowa Symeona ze świątyni jerozolimskiej: «Twoją duszę miecz przeniknie» (Łk 2,35)”⁷. Innymi

4 Tamże, s. 33.

5 *List Ojca Świętego Jana Pawła II do kapłanów na Wielki Czwartek 1998 roku*, Żabki 1998, s. 19-20.

6 Konstytucja dogmatyczna o Kościele *Lumen gentium*, nr 56.

7 *Listy Ojca Świętego Jana Pawła II do wszystkich kapłanów Kościoła...*, dz. cyt., s. 163.

słowy wyraził to Papież w *Liście do kapłanów* z roku 1995, gdzie czytamy: „Kiedy myślimy o Ofierze Ciała i Krwi, którą *in persona Christi* składamy, trudno nam nie odkryć w niej obecności Matki. Matka Chrystusowa dała życie Synowi Bożemu tak, jak każdemu z nas dały życie ziemskie matki, ażebyśmy to życie również złożyli wraz z Chrystusem w ofierze przez posługę kapłańską”⁸.

Na obecność Maryi w życiu kapłanów, obecność wynikającą z Jej macierzyńskiego udziału w misterium Wcielenia i misterium Kalwarii, wskazał sam Chrystus swoim testamentalnym darem Matki. „Czyż zresztą Chrystus - czytamy w *Liście do kapłanów* z roku 1988 - sam nie pozostawił nam pod tym względem szczególnego wskazania? Oto w czasie swego konania na Krzyżu wypowiedział słowa, które mają dla nas znaczenie testamentu. «Kiedy więc Jezus ujrzał Matkę i stojącego obok Niej ucznia, którego miłował, rzekł do Matki: «Niewiasto, oto syn Twój». Następnie rzekł do ucznia: «Oto Matka twoja». I od tej godziny uczeń wziął Ją do siebie» (J 19,26-27)”⁹. Tak więc owo kalwaryjskie współcierpienie Matki Jezusa, Jej wyjątkowe wpisanie się w zbawczą Ofiarę Syna zostało włączone w dar jaki przekazał swoim uczniom Jezus - dar Matki. Wskazują na to dalsze słowa cytowanego papieskiego *Listu do kapłanów*: „Tak więc, biorąc «do siebie» Matkę, która stała pod Krzyżem Syna [Jan - dop. T.S.], przyjął równocześnie *to wszystko, co było w Niej na Golgocie...* To wszystko, całe nadludzkie *doświadczenie ofiary naszego Odkupienia, zapisane w sercu rodzonej Matki Chrystusa-Odkupiciela*, zostało zawierzone człowiekowi, który w Wieczerniku otrzymał władzę uobecniania tej Ofiary przez kapłańską posługę Eucharystii. Czyż to nie ma szczególnej wymowy dla każdego z nas?” - pyta Jan Paweł II. I niejako w odpowiedzi na to pytanie Papież zachęca: „Starajmy się być blisko tej Matki, w której Sercu Tajemnica Odkupienia świata jest wypisana w sposób jedyny i niezrównany”¹⁰. Jest to bliskość niejako naturalna. Matka Jezusa, będąc Matką Kościoła, Matką wszystkich zbawionych, jawi się tutaj bowiem przede wszystkim jako Matka kapłanów. Myśl tę Jan Paweł II wyraził już w pierwszym *Liście do kapłanów* z roku 1979. W zakończeniu tego *Listu* czytamy: „Człowiek, który w Wielki Czwartek otrzymał władzę sprawowania Eucharystii, został w tych słowach konającego na krzyżu Odkupiciela oddany Jego własnej Matce za syna. Mamy więc my wszyscy, którzy otrzymujemy tę samą władzę poprzez święcenia kapłańskie, niejako pierwsze prawo do tego, aby widzieć w Niej naszą Matkę. Pragnę więc, abyście Wszyscy ze mną razem w Maryi dostrzegli Matkę tego Kapłaństwa, które mamy od Chrystusa”¹¹.

Tak oto Jan Paweł II w swoich *Listach do kapłanów* wskazuje na istotne momenty więzi kapłanów z Matką Jezusa, włączoną w jedyny i niepowtarzalny sposób w zbawcze misterium Jej Boskiego Syna od Wcielenia do Paschy. Dziewica Maryja obecna w misterium Chrystusa uczy tej obecności kapłanów swojego Syna.

8 Tamże, s. 219.

9 Tamże, s. 163-164.

10 Tamże, s. 164-165.

11 Tamże, s. 32.

2. W kręgu misterium Kościoła

Obok zaprezentowanego kontekstu chrystologicznego w *Listach do kapłanów* Jana Pawła II odnajdujemy również kontekst eklezjologiczny, w którym ukazują się dalsze elementy więzi kapłanów z Matką Jezusa. Istotne przesłanie w tym zakresie przekazał Sługa Boży w cytowanym już najbardziej „maryjnym” *Liście do kapłanów* z roku 1988. „U stóp Krzyża na Golgocie - czytamy w tymże *Liście* - «uczeń wziął do siebie» Maryję, którą Chrystus wskazał mu ze słowami: «Oto Matka twoja». Nauka Soboru [Watykańskiego II] ukazuje, jak bardzo «wziął Ją do siebie» *cały Kościół*: jak głęboko tajemnica tej Matki-Dziewicy należy do tajemnicy Kościoła, do jego wewnętrznej rzeczywistości. Wszystko to posiada istotne znaczenie dla wszystkich synów i córek Kościoła. *Posiada to znaczenie szczególne dla nas*, którzy jesteśmy naznaczeni sakramentalnym znamieniem Kapłaństwa” - podkreśla Jan Paweł II¹².

Matka Jezusa stanowi pierwowzór Kościoła na płaszczyźnie macierzyństwa i dziewictwa. Kościół w tych dwóch zasadniczych wymiarach winien naśladować Matkę swojego Pana realizując swoją historiozbowczą misję¹³. Na tych dwóch płaszczyznach dochodzi też do głosu więź Maryi z kapłanem.

W cytowanym *Liście do kapłanów* z roku 1988 Papież zauważa najpierw, że ukazana przez ostatni Sobór prawda o macierzyństwie Kościoła na wzór Bogarodzicy winna stać się „bliższa naszej kapłańskiej świadomości”¹⁴. Mają w tym pomóc biblijne wyrażenia z Listów św. Pawła do Galatów i do Efezjan na temat duchowego macierzyństwa (por. Ga 4,19; Ef 5,29). Jan Paweł II stawia pytanie: „Czy Pawłowa analogia o «rodzeniu w boleściach» nie jest nam wszystkim bliska w wielu sytuacjach, w których i my również zostajemy wciągnięci w duchowy proces «rodzenia» i «odradzania się» człowieka z mocy Ducha-Ożywiciela? Najwięcej mogłyby o tym powiedzieć - wskazuje Papież - konfesjonały na różnych miejscach świata - i nie tylko one”¹⁵. Rozwijając tę myśl, Sługa Boży dodaje: „Chodzi więc o taki rys naszej kapłańskiej osobowości, który oznacza jej *apostolską dojrzałość i duchową płodność*. Jeśli Kościół cały «uczy się od Maryi swego własnego macierzyństwa» (RM 43), czyż nie trzeba, abyśmy również od Niej tego się uczyli? Wypada więc, aby każdy z nas «wziął Ją do siebie», podobnie jak apostoł Jan na Golgocie, czyli - aby pozwolił Maryi zamieszkać «w domu» swego sakramentalnego Kapłaństwa jako Matce i Pośredniczce tej «wielkiej tajemnicy» (por. Ef 5, 32), której wszyscy pragniemy służyć całym życiem”¹⁶. Ta duchowa, nadprzyrodzona płodność, jak to zaznaczył Jan Paweł II w *Liście do kapłanów* z roku 1987, jest „płodnością z Ducha Świętego” - zarówno w Maryi, jak i w Kościele, którego Ona jest „pierwowzorem”¹⁷. Tak więc

12 Tamże, s. 165-166.

13 Por. Konstytucja dogmatyczna o Kościele *Lumen gentium*, nr 63-64.

14 *Listy Ojca Świętego Jana Pawła II do wszystkich kapłanów Kościoła...*, dz. cyt., s. 166.

15 Tamże, s. 166-167.

16 Tamże, s. 167.

17 Por. tamże, s. 158.

wież kapłana z Maryją na płaszczyźnie duchowego macierzyństwa ma swój istotny kontekst pneumatologiczny. W tym miejscu należy także podkreślić „aspekt służby na wzór Maryi - Służebnicy”. „Jeśli kapłaństwo ze swej natury jest służebne - zaznacza Jan Paweł II w *Liście do kapłanów* z roku 1995 - trzeba przeżywać je w jedności z *Matką, która jest Służebnicą Pańską*. Wtedy nasze kapłaństwo zabezpieczymy w Jej rękach, więcej, w Jej sercu i uczynimy je szeroko otwartym dla wszystkich. Uczynimy je płodnym i zbawczym, w każdym jego wymiarze”¹⁸.

Kościół, a w nim w sposób szczególny kapłani, odnajdują swoją tożsamość w dziewictwie, którego Dziewica Maryja jest także pierwowzorem. „Analogia pomiędzy Kościołem a Maryją Dziewicą - czytamy w *Liście do kapłanów* z roku 1988 - posiada szczególną wymowę dla nas [kapłanów - dop. T. S.], którzy nasze *powołanie kapłańskie wiążemy z celibatem*, czyli «beżzennością dla królestwa niebieskiego» ... Dobrowolnie rezygnujemy z małżeństwa, z założenia własnej rodziny, ażeby móc tym lepiej służyć Bogu i braciom... Dziewicza wierność Oblubieńcowi, która w tej formie życia znajduje swój szczególny wyraz, pozwala nam uczestniczyć w wewnętrznym życiu Kościoła, który na wzór Dziewicy stara się «nieskazitelnie i w czystości dochowywać wiary danej Oblubieńcowi». Ze względu na ten wzór - owszem pierwowzór, jaki Kościół znajduje w Maryi - trzeba - podkreśla Jan Paweł II - ażeby nasz kapłański *wyбір celibatu na całe życie był również złożony w Jej Sercu*. Abyśmy do tej Matki-Dziewicy odwoływali się, gdy napotykamy trudności na obranej drodze. Trzeba, abyśmy z Jej pomocą szukali coraz głębszego zrozumienia tej drogi, coraz pełniejszej afirmacji dla niej w naszych własnych sercach. Trzeba wreszcie, ażeby rozrastało się w naszym życiu to rodzicielstwo «wedle ducha», które jest jednym z owoców «beżzenności dla królestwa Bożego»¹⁹. Dziewica Maryja, jak dodaje Papież, może także pomóc kapłanom w nabyciu „umiejętności właściwego obcowania z kobietami i odnoszenia się do nich”, a tym samym pomaga im „odkryć sprawę godności i powołania kobiety, zarówno w Kościele jak i w świecie współczesnym”²⁰.

Obecność Maryi w misterium Kościoła i wynikająca z niej prawda o więzi kapłanów z Matką Jezusa odnoszą się także - według Jana Pawła II - do tematu „duchowej walki o zwycięstwo dobra nad złem”. „Jest to walka - czytamy w *Liście do kapłanów* z roku 1988 - którą Kościół zjednoczony z Bogarodzicą jako swym «pierwowzorem» toczy «przeciw rządcom świata tych ciemności, przeciw pierwiastkom duchowym zła», jak czytamy w *Liście do Efezjan* (6,12)²¹. W walce tej mają swój szczególny udział kapłani jako sakramentalni szafarze Ofiary Eucharystii. W dalszym ciągu cytowanego *Listu* Papież stwierdza: „Kapłaństwo, które ma swój początek w Ostatniej Wieczerzy, pozwala nam uczestniczyć w tej zasadniczej przemianie duchowych dziejów człowieka. Składamy bowiem w Eucharystii tę samą Ofiarę Odkupienia, jaką złożył Chrystus na Krzyżu «przez własną krew». Przez tę Ofiarę i my, jej sakramentalni szafarze, wraz ze wszystkimi, którym przez jej sprawowanie służymy,

18 Tamże, s. 227.

19 Tamże, s. 167-168.

20 Tamże, s. 168.

21 Tamże, s. 170-171.

dotykamy stale przelomowego momentu owej duchowej walki, która według *Księgi Rodzaju* i wedle *Apokalipsy* związana jest z «Niewiastą». W tym zmaganiu jest Ona cała zjednoczona z Odkupicielem. I dlatego też nasze kapłańskie posługiwanie łączy nas także z Nią: z Nią - która jest Matką Odkupiciela i <pierwowzorem> Kościoła. Wszyscy pozostają z Nią w ten sposób związani w tej duchowej walce, która toczy się w ciągu całych dziejów człowieka. Przez nasze Kapłaństwo sakramentalne posiadamy w tym zmaganiu udział szczególny. Spełniamy szczególną posługę w dziele Odkupienia świata²².

Takie są zasadnicze elementy więzi Maryi z kapłanem w kontekście misterium Kościoła, na które wskazuje w swoich *Listach do kapłanów* Jan Paweł II. Potwierdza się tym samym raz jeszcze owa szczególna „bliskość” kapłaństwa służebnego wobec Matki Chrystusa.

3. Kapłańskie zawierzenie Matce Jezusa

Niejako przypieczętowaniem i potwierdzeniem więzi kapłanów z Matką Jezusa winno być ich synowskie zawierzenie Bogarodzicy - Matce kapłanów.

Motyw zawierzenia pojawia się już w zakończeniu pierwszego *Listu do kapłanów* z roku 1979. Sługa Boży napisał: „Pragnę więc, abyście Wszyscy ze mną razem w Maryi dostrzegli Matkę tego Kapłaństwa, które mamy od Chrystusa. I pragnę, abyście to swoje kapłaństwo Jej w szczególny sposób zawierzili. Pozwólcie, że ja czynię to od siebie, zawierając Matce Chrystusa każdego z Was - każdego bez wyjątku - w sposób uroczysty i zarazem zwyczajny, codzienny. I równocześnie proszę, ażeby każdy z Was, Drodzy Bracia, uczynił to od siebie - tak jak mu dyktuje własne serce, zwłaszcza miłość do Chrystusa-Kapłana, a zarazem też własna słabość, która idzie w parze z pragnieniem służby i z pragnieniem świętości. O to proszę.”²³. Myśl ta powróci po latach również w zakończeniu *Listu* z roku 2004, gdzie czytamy: „Powierzam każdego z Was i Waszą codzienną posługę Matce Kapłanów... Niech Najświętsza Dziewica uzyska dla Was łaskę, abyście nigdy nie przyzwyczaili się do Tajemnicy złożonej w Wasze ręce. Dziękując nieustannie Panu za niezwykły dar Jego Ciała i Krwi, będziecie mogli wiernie trwać w Waszej posłudze kapłańskiej”²⁴.

Z powyższych słów wynika, że macierzyńskie stawiennictwo Matki Jezusa ma swoje źródło właśnie w zawierzeniu Jej ze strony kapłanów. Prośbę o takie wstawienictwo znajdujemy również w zakończeniu *Listu do kapłanów* z roku 1997. „Maryjo, Matko Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana, - zwraca się do Matki Jezusa Jan Paweł II - umacniaj swoją nieustanną opieką nasze kroki na drodze kapłańskiego posługiwania, zwłaszcza kiedy droga staje się trudna i zmęczenie bardziej odczuwalne. Panno Wierna, wyjednaj nam tę łaskę u swego Syna, by nigdy nie zabrakło nam odwagi do dawania o Nim świadectwa w różnych dziedzinach naszego apostołstwa

22 Tamże, s. 171-172.

23 Tamże, s. 32-33.

24 *List Ojca Świętego Jana Pawła II do kapłanów na Wielki Czwartek 2004 roku*, Kraków 2004, s. 11.

i współdziałania z Nim, aby świat miał życie i miał je w obfitości (por. J 10,10)²⁵. Motyw pomocy Maryi pojawił się też w zakończeniu *Listu do kapłanów* z roku 1998. „Kapłan wspomagany przez Maryję - podkreśla Jan Paweł II - będzie odnawiał swoją konsekrację każdego dnia, aż do chwili, gdy pod przewodnictwem tegoż Ducha, którego z ufnością przyzywa w swoim życiu ludzkim i kapłańskim, zanurzy się w niezmiernie światłości Trójcy. Za wstawiennictwem Maryi, Matki kapłanów, modłę się o szczególne wylanie Ducha miłości na was wszystkich”²⁶.

Macierzyńska pomoc Maryi wiąże się ściśle z drogą Jej naśladowania, z tym, co Jan Paweł II nazwał „szkołą Maryi”. Ten motyw pojawia się w ostatnich *Listach do kapłanów*. W *Liście* z roku 2004 Papież stwierdza: „Drodzy Bracia Kapłani, Wasza szczególna misja w Kościele wymaga, abyście byli «przyjaciółmi» Chrystusa, wytrwale kontemplującymi Jego oblicze i uczącymi się pokornie w szkole Najświętszej Maryi Panny”²⁷. A w ostatnim *Liście do kapłanów* z roku 2005 Sługa Boży napisał: „Wzywając w tych latach, szczególnie w *Novo millennio ineunte* (por. n 23 i nn.) i w *Rosarium Virginis Mariae* (por. n. 9 i nn.) do kontemplacji Oblicza Chrystusa, wskazałem na Maryję jako wielką mistrzynię. W Encyklice o Eucharystii przedstawiłem Ją potem jako «Niewiastę Eucharystii» (por. n. 53). Któż bardziej niż Maryja może nam pomóc rozmiłować się w wielkości tajemnicy eucharystycznej? Nikt lepiej niż Ona nie może nauczyć nas żarliwości, z jaką powinny być sprawowane święte Misteria i z jaką powinniśmy przebywać z Jej Synem ukrytym pod eucharystycznymi postaciami. Modłę się do Niej zatem za Wami wszystkimi, zawierzam Jej szczególnie najstarszych, chorych, tych, którzy przeżywają trudności. Pragnę podczas tej Wielkanocy w Roku Eucharystii powtarzać każdemu z Was bliskie i uspokajające słowa Jezusa: «Oto Matka twoja» (J 19, 27)”²⁸.

Przypomniane przez Papieża słowa Jezusowego testamentu z Kalwarii w istotny sposób wskazują na miejsce i rolę Matki Jezusa w życiu Kościoła, w życiu uczniów Jezusa, którymi na pierwszym miejscu są kapłani. Domagają się one od kapłana powtórzenia Janowego gestu „zabrania Maryi do siebie” (por. J 19,27) poprzez akt synowskiego zawierzenia Bogarodzicy.

Jak wynika z powyższej prezentacji, prawda o więzi kapłana z Matką Jezusa wpisana jest w rzeczywistość obecności Maryi w misterium Chrystusa i Kościoła. Obecność tę, we wszystkich jej wymiarach, ukazał II Sobór Watykański w Konstytucji dogmatycznej o Kościele *Lumen gentium*. Sługa Boży Jan Paweł II pogłębił to nauczanie, zwłaszcza w encyklice *Redemptoris Mater*, dokonując jego swoistej recepcji na płaszczyźnie poszczególnych dziedzin życia i misji Kościoła. Papieskie *Listy do kapłanów* stanowią świadectwo odniesienia tego maryjnego nauczania do życia i misji kapłanów.

25 *Listy Ojca Świętego Jana Pawła II do wszystkich kapłanów Kościoła...*, dz. cyt., s. 249.

26 *List Ojca Świętego Jana Pawła II do kapłanów na Wielki Czwartek 1998 roku*, dz. cyt., s. 20.

27 *List Ojca Świętego Jana Pawła II do kapłanów na Wielki Czwartek 2004 roku*, dz. cyt., s. 10.

28 *List Ojca Świętego Jana Pawła II do kapłanów na Wielki Czwartek 2005 roku*, Kraków 2005, s. 8.